

tista pisateljstva dragocenost, ki ustvarja pogoje, da smo ob prebiranju Stezic tudi v literarnem smislu zadovoljni, saj se nehote v marsikaterem prizoru najdemo tudi — sami!

Pričujočo predstavo o odnosu do narave in o odnosu do življenja, ki ga preživlja pisatelj, najdemo v tej knjigi razdeljeno na tri skupine: na Spominske, Gorske in na Kraške. Tak način tudi odkriva avtorjev življenjski »credo«, ki je razpet med intimo, ki je prežeta z ljubeznijo do gora in posebej do slovenstva. Izvirnost njegovega pokolenja je temeljni podtekst vsemu pripovedovanju, ki ga najdemo tako rekoč v vseh tekstih, ki jih je v letih snovanja predstavil javnosti.

Črtice, ki so razporejene v te tri razdelke, vsaka zase odkriva svet, ki mu je avtor posebej naklonjen. Že v prvi črtici z naslovom Pot iz zelene doline, tako ugotavlja Zora Tavčar, »nam razkriva mnogoplastnost te nove Dolharjeve proze«. In po čem moremo verjeti tej ugotovitvi? Po tistem, ko pisatelj »najprej oživi domačo dolino s čopičem slikarja in obenem s pozornostjo kartografa; nato jo z očesom filmskega snemalca objljudi z množičnimi prizori iz obdobja iz 1. in 2. svetovne vojne. Zatem zoži prostor na drobno družinsko okolje in se ustavi na poudarku, ki odkriva intimno deško stisko, ko mora v Trst v slovensko šolo. Svojo življenjsko iskričnost odkriva enkrat z resnostjo zdravnika, spet drugič s tehtnim in izbranim besedovanjem politika, ko se za vsem tem skriva mehka duša človeka, ki mu je življenje oplajala v rosnih mladosti Marija s svetih Višarij in trdnost vsakdana preprostega človeka v Kanalski dolini.

Pravzaprav smo s tem že označili človeka, ki se na tako svoj način pojavlja v slovenski zamejski literaturi vobče, posebej pa v planinski. V vseh zapisanih besedilih diha močna slovenska volja, ki je oplojena s poštenim značajem, z ljubeznijo do gora in gorske narave, do ljudi, kjerkoli že so, ob morju, na Krasu, v mestu ali na deželi, saj mu vsakdanjost, ki jo preživlja kot zdravnik, prav gotovo navrže dosti tistega, kar potem postane spoštovanje do vsega, kar *potrebuje ljubezen* in predvsem tudi pomoč. Najbrž je nekaj resnice tudi v tem, da dr. Rafko Dolhar odhaja rad v gorski svet po tisti eliksir, ki mu daje moč, da v svojem delovanju in javnem življenju ohranja svoj značilni odnos do okolja, v katerem živi, svoje pošteno prepričanje, predvsem pa tisto ljubezen, ki je tako tesno povezana z narodom; ko to sporočilo diha iz slehernega stavka, ki ga je bil kdajkoli zapisal. Želel bi, da bi imeli priložnost še kdaj srečati na literarnih straneh njegovo ime in njegove z življenjskimi izkušnjami prepojene misli.

Zakrinski trubadur

Slovenska matica v Ljubljani je v redni zbirki za leto 1993 izdala knjigo **Vladimirja Bartola** Zakrinski trubadur, izbrani članki in eseji.

V poglavju Publicistika Vladimirja Bartola navaja, da je genialna osebnost duhovnega velikana osrednji lik Bartolove literature. Navaja, da takšno osebnost odlikuje demokratična strast, sugestivna moč, samovzgoja volje in ljubezen do nevarnosti. Navaja, da je prav to Bartol našel tudi pri slovenskem filozofu in alpinistu **dr. Klementu Jugu** (19. 11. 1898—11. 8. 1924).

V poglavju »Nekaj opažanj o zgodovinskem čutu in tipologiji dobe«, članek je izhajal v Razgledih, Trst, leta 1952 in leta 1955, v 10. poglavju piše o dr. Klementu Jugu.

Avtor govori o prelomu, ki ga je prevratna doba po prvi svetovni vojni povzročila v mladi generaciji; prišlo je do preloma tudi v pojmovanju planinstva.

Navaja: »Danes si bo od mladih težko kdo predstavljal, kakšen hrup, kakšno zgražanje, a tudi občudovanje so zbujale v prvih letih po prvi svetovni vojni plezalne ture Klementa Juga in njegovi opisi, ki so izhajali v Planinskem vestniku ...« Klementa Juga in posnemovalce je imela okolica za »poklicne samomorilce«, »prijatele smrti« ...

Avtor Vladimir Bartol daje vse priznanje **dr. Josipu Tomišku** (umrl 22. 3. 1954, star 82 let), ki je sprejemal spise dr. Klementa Juga in drugih v Planinski vestnik. Avtor poudarja, da se je s temi prispevki Planinski vestnik tako revolucionarno prenovil, »da je mogel deset let pozneje zapisati neki kulturni historik, da je bil Planinski vestnik v tisti dobi najpomembnejša slovenska literarna revija«.

Avtor v prispevku navaja, kako so pojmovali planinstvo pohodniki v gore vse tja do **Staniča, Aljaža, dr. Kugyja** in **dr. Tume**. Navaja, da je dr. Klement Jug s temi pojmovanji »pometal«. Primerja ga s **Podbevškom** v literaturi. Piše o razhajanjih med dr. Tumo in dr. Jugom. Piše o tem, da je dr. Jug iz plezanja v planinah napravil svojevrstno in tudi izvorno filozofijo, ki je prehajala že v neke vrste religijo ali celo v nekakšen mitos. »To je bila filozofija tveganja, drzovitosti, nekakšnega visokoetičnega pusto-lovstva«, zapiše avtor članka.

Mogoče bi bilo prav, da ob 70-letnici smrti dr. Juga Planinski vestnik ponatisne ta prispevek, ponatisne prispevek o osvajanju, pri katerem ni prirodoslovno znanstvenega zanimanja in pri katerem je celo lepota planin igrala povsem nezadostno vlogo.

Ponatisnimo avtorjevo misel, da »je bil Klement Jug vse prej kot lahkomišeln človek. Bil je abstinent, v vsakem pogledu vzdržan in premissljen in je zahteval tudi od svojih soplezalcev in drugih prijateljev enako vzdržnost in preudarnost ...«

Pozdraviti moramo izdajo tega dela pri Slovenski matici, ki sovpada s 70-letnico smrti Klementa Juga in s 40-letnico smrti dr. Josipa Tominska. Bil je urednik Planinskega vestnika od leta 1908 do 1941. Njegove razprave o pomenu planinstva in njegovi ideologiji so dvignile kulturno vrednost revije, uspelo mu je združiti vse rodove slovenskega planinstva. To priznanje mu daje tudi Vladimir Bartol, eden izmed največjih pisateljev, kar smo jih imeli Slovenci, avtor svetovno znanega romana Alamut.

Franc Ježovnik

Društvena glasila

Ob društvenem glasilu Gorski popotnik, ki ga PD Integral iz Ljubljane izdaja (več ali manj) redno in stalno, je društvo ob letošnji 20-letnici izdalo še Zbornik, »da bi tudi drugi zvedeli kaj več o našem delu in da bi v eni publikaciji ostalo napisano čim več za planinsko zgodovino«, kot nam je v spremnem pismu napisala sourednica **Marinka Koželj Stepic**. V Zborniku so dokaj faktografsko, pa vendar zanimivo predstavljene mejniki v društveni planinski zgodovini od ustanovnega občnega zbora 7. februarja 1974 v Ljubljani do današnjih dni. Z osnovnimi podatki so predstavljeni vsi dosedanja občni zbori, dosedanja društveni predsedniki pa so na kratko opisali društveno delovanje pod svojim predsednikovanjem. Potem ko je predstavljeno še delo društvenih odsekov, je drugi del Zbornika posvečen nekaterim prelomnim dogodkom v zgodovini društva in spominom na planinske ture in izlete. — Zbornik sta uredila **Marinka Koželj Stepic** in **Slavko Krušnik**.

Člani PD Ožbalt-Kapla so začeli izdajati svoj bilten »Odmev s Kobanskega«, »ki naj bi bil nadaljevanje lanske zgibanke, izdane ob 100-letnici PZS«, kot je zapisano v poročilu o društvenem delovanju v lanskem letu v tem biltenu. Upajo, da bodo svoje glasilo, v katerem so natisnjeni načrti za letošnje leto, predvsem predlogi za planinske izlete in ture, pa tudi nekaj priložnostnih spominskih vtisov in planinskih pesmi društvenih članov, lahko izdajali vsaj enkrat letno. — Glasilo sta uredila **Matjaž Poglajen** in **Igor Glasenčnik**, predsednik društva, ki za vsebino tudi odgovarja.

Nad vse zanimiv in premisleka vreden je uvodnik v zadnji številki glasila Mladi planinec, ki ga izdaja PD Lisca Sevnica-Krško. Društveni predsednik **Jože Prah** piše takole: »Vstopamo v drugo stoletje organiziranega slovenskega planinstva. Pred vrati slovenske planinske organizacije in s tem tudi pred vrati planinskih društev se šopiri nemoralno pridobitništvo, malikovanje denarja in s tem moralna zaslepljenost. Naš način vstopanja v tržni gospodarski sistem lahko v skrajnosti škodi planinskim

društvom. Treba bo poiskati ustreznost ravnovesje med materialno, denarno in moralno-etično motivacijo za društveno življenje. Doseči bo treba, da bo vsak član sodeloval tako pri uporabi društvenih storitev kot pri ustvarjanju le-teh, tako pri jemanju kot pri dajanju. — Ali je Planinska zveza sploh še gorniška organizacija? Ali je dovzetna za vse, ki se želijo ukvarjati z dejavnostmi, vezanimi na gore? Večkrat si bomo morali ponoviti, da je treba v organizaciji, ki združuje skoraj 200 društev, vendarle poiskati stične točke in želje prilagajati skupni organizaciji. Naj bo tudi naš moto za naprej podoben motu predsednika PZS: »Če ne boš zase, kdo bo potlej zate, in če boš samo zase, kdo bo potlej s teboj?«

Izšla je že osma številka glasila PD PTT Ljubljana Pod Prisojnikom, lična tiskana publikacija na osmih straneh formata A4, ki je mnogo bolj literarno obarvana kot druga slovenska društvena glasila. Osrednja članka sta **Alojza Terglava** »Iz Kota prek Triglava na Vršič«, ki zavzema dve strani in pol časopisa, in **Rada Radeščka** »Skrivnost Lippertove jame«, ki je natisnjena na dveh straneh glasila. Sicer pa je ta časopis tudi informativen. Glavni urednik je društveni predsednik **Jure Srhoj**, odgovorni urednik **Lojze Cuznar**, urednika pa **Rado Radešček** in **Boris Ziherl**.

»Informator«, ki je bil doslej glasilo PD Viharnik, se je z letošnjo drugo številko preimenoval v Viharnik in dobil nov uredniški odbor, ki ga vodijo **Vlado Kovač**, **Alenka Malešič** in urednica **Nada Mlač**. Urednica je že spremenila videz in deloma tudi vsebino glasila, ki je še pestrejša in še bolj informativno, kot so bile dosedanje številke. V tej številki so najpomembnejši prispevki z občnega zbora, z Jurčičeve poti, o dobrepoljskih maškarah, o poti Trojane—Čemšenška planina—Zagorje, bralci se lahko sprehodijo med planinskimi in tudi zdravilnimi rožicami, ob vsem tem pa je dovršen del glasila namenjen izletom in drugim društvenim akcijam ter obvestilom.

M. R.

društvene novice

Razstava 80 let PD Novo mesto

Planinsko društvo Novo mesto je 1. aprila letos praznovalo svoj 80. rojstni dan. Ob tej priložnosti smo ravno na ta dan pri Domu Vinka Paderšiča na Gorjancih posadili spominsko lipo, 15. aprila pa v Zavarovalnici Tilia v Novem mestu odprli razstavo »80 let PD Novo mesto«. Na razstavi so prikazani zanimivi in dragoceni dokumenti iz bogate zgodovine društva, poseben poudarek pa smo dali predstavitvi projekta